

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 241.827 van 19 juni 2018
in de zaak A. 219.988/X-16.701.**

In zake : 1. Dominique BOES
 2. Veronique WILLEMS
 3. de BV IMMOSTRAM
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Hugo Lamon
 kantoor houdend te 3500 Hasselt
 de Schiervellaan 23
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

 het VLAAMSE GEWEST
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Sven Vernaillen
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Mechelsesteenweg 27
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 27 juli 2016, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn van 10 mei 2016 waarbij tot onteigening wordt besloten van een deel van het eigendom van verzoekers aan de Luikersteenweg 272 te Hasselt.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoekers hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Ann Van Mingeroet heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 9 februari 2018.

Staatsraad Jan Clement heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Ine Schildermans, die *loco* advocaat Hugo Iamon verschijnt voor verzoekers, en advocaat Annelies Geerts, die *loco* advocaat Sven Vernailen verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Ann Van Mingeroet heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Verzoekers zijn eigenaars van een perceel gelegen te Hasselt, Luikersteenweg 272, kadastraal bekend afdeling 8, sectie D, nr. 907/k (hierna: verzoekers' perceel), waarop zich de woning van de eerste verzoeker en de tweede verzoekster bevindt.

4. Voor verzoekers' perceel is in 2009 een bushalteplaats met een bushaven, een verhoogd perron en achter doorlopend fietspad aangelegd.

5. Bij het bestreden besluit beslist de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn dat in

het algemeen belang “voor de realisatie van het toegankelijk maken van een bushalte voor andersvaliden” een deel van verzoekers’ perceel onmiddellijk in bezit wordt genomen en wordt onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 ‘betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte’ (hierna: de wet van 26 juli 1962).

Verzoekers’ perceel wordt door de bestreden onteigening getroffen voor een oppervlakte van 21 ca. Het betreft een inham achter het laatstgenoemde fietspad waarop een schuilhuisje kan worden geplaatst.

6. Het bestreden besluit is als volgt gemotiveerd:

“[...]

Overwegende dat de toegankelijkheid van de bushalte voor andersvaliden momenteel moeilijk is;

Overwegende dat hiervoor de schuilinfrastructuur om die reden dan ook bij voorkeur zo dicht mogelijk tegen de opstapplaats wordt voorzien;

Overwegende dat binnen het openbaar domein er momenteel geen ruimte voorhanden is;

Overwegende dat de plaatsing van het bushokje geen interferentie heeft met de in- en uitritten;

Overwegende dat voor de plaatsing van het schuilhuisje een zone dient ingenomen te worden;

Overwegende dat de onteigeningen volgens het hierna vermelde plan nodig zijn voor de realisatie van het toegankelijk maken van een bushalte voor andersvaliden;

Gelet op de meest actuele ongevallencijfers van de FOD Economie, AD statistiek en Economische Informatie waarbij er 5 lichtgewonden vielen;[...]”.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie van de verwerende partij

7. De verwerende partij merkt op dat verzoekers hoogstens belang hebben bij de nietigverklaring van het bestreden onteigeningsbesluit in de mate dat het betrekking heeft op het perceel waarvan zij eigenaar zijn.

Beoordeling

8. Het bestreden besluit heeft uitsluitend betrekking op verzoekers' perceel.

Verzoekers hebben derhalve belang bij een nietigverklaring van het gehele bestreden besluit.

V. Onderzoek van het eerste middel

Standpunt van de partijen

9. Verzoekers leiden een eerste middel af uit de schending van artikel 1 van de wet van 26 juli 1962 en de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 'betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen', alsook uit "de schending van de formele en materiële motivering".

In het middel voeren verzoekers aan dat uit de motivering van het bestreden onteigeningsbesluit geenszins blijkt dat de onmiddellijke inbezitneming van een deel van hun perceel onontbeerlijk zou zijn voor het openbaar nut. Uit niets kan worden afgeleid dat aan de bestaande bushalte onmogelijk toegang kan worden gegeven aan andersvaliden. Nergens is aangeduid dat de vermelde ongevallencijfers op enigerlei wijze betrekking zouden hebben op het deel van de Luikersteenweg in Hasselt dat gelegen is aan de bushalte voor hun perceel.

Verzoekers benadrukken dat noch uit de overwegingen van het bestreden besluit, noch uit de stukken van het administratief dossier draagkrachtige motieven voor het bestreden besluit kunnen blijken.

10.1. De verwerende partij zet in haar memorie van antwoord vooreerst uiteen dat het bestreden besluit kadert in het project tot realisatie van het bijzonder plan van aanleg (hierna: BPA) "kleinhandelszone Luikersteenweg"

van de stad Tongeren. Het projectgebied bevindt zich langs de Luikersteenweg, ten zuidwesten van het centrum van Tongeren. In mei 2012 werd hiervoor een start- en projectnota opgemaakt. Ter hoogte van de uitrit van de kleinhandelszone werd aan de westzijde van de Luikersteenweg een bushalteplaats met verhoogd perron en achter doorlopend fietspad aangelegd. Aan de overzijde van de Luikersteenweg werden met een besluit van 13 december 2013 voortuinstroken onteigend om een bushalte te realiseren. De verwerende partij schrijft dat in mei 2016 voor de laatstgenoemde bushalte “is komen vast te staan in het kader van het algemeen belang en voor de realisatie van het toegankelijk maken [...] voor andersvaliden” dat bijkomende onroerende goederen onmiddellijk in bezit moeten worden genomen.

10.2. De verwerende partij vervolgt in haar memorie van antwoord dat tegelijk de schending van de formele- én materiële motiveringsplicht aanvoeren, zoals verzoekers in het middel doen, niet mogelijk is.

Daarnaast merkt de verwerende partij op dat de hoogdringendheid van de onteigening verweven zit in de bekommernis om de verkeersveiligheid ingevolge de toenemende verkeersdruk en in het feit dat heden de bestaande bushalte niet tot moeilijk toegankelijk is voor andersvaliden. Er kan niet bespaard worden op de ruimte aan de bushalte. De wachtende reizigers, met inbegrip van andersvaliden, moeten zich veilig kunnen opstellen.

Volgens de verwerende partij volstaan de gegevens in het administratief dossier over de verkeersslachtoffers in het recente verleden om het hoogdringend karakter van de onteigening aannemelijk te maken. Opdat het onteigeningsbesluit op dit punt op afdoende wijze formeel gemotiveerd zou zijn, is het niet noodzakelijk om in de beslissing zelf aan te geven om welke verkeersongevallen het gaat.

De verwerende partij besluit dat gelet op dit alles en gezien de exponentieel toenemende verkeersdruk in het algemeen belang van de verkeersveiligheid aldus bij hoogdringendheid een betere halte-infrastructuur

gerealiseerd moet worden waarbij de bushalte eveneens op veilige wijze toegankelijk is voor andersvaliden.

11.1. In haar laatste memorie benadrukt de verwerende partij dat de motivering van een onteigeningsbesluit logischerwijze op het ganse project betrokken moet worden. Het gaat niet op deze motivering als het ware te “saucissoneren” en deze inneming per inneming of doelstelling per doelstelling te benaderen.

Bij het bestreden besluit gaat het volgens de verwerende partij om het ganse project van de aanleg van een veilige ontsluiting ingevolge de ontwikkeling van de kleinhandelszone volgens de bepalingen van het BPA “kleinhandelszone Luikersteenweg”. Ingevolge de aanleg van deze kleinhandelszone, dient de multimodale bereikbaarheid van deze zone tevens te worden verbeterd door de inrichting van ontsluitingsinfrastructuur en dit met inbegrip van de aanleg van een toegankelijke bushalte.

11.2. De verwerende partij merkt in haar laatste memorie nog op dat zich in september 2016 en in september 2017 een ongeval voordeed niet ver van verzoekers’ perceel.

Beoordeling

12. In tegenstelling tot wat de verwerende partij voorhoudt mag een middel zowel de schending van de formele- als van de materiële motiveringsplicht inroepen.

13. Alle stukken van het bij het bestreden besluit horende administratief dossier, waaronder het advies van de provinciale “Audit-Commissie” en het stuk met de ongevallencijfers, hebben uitsluitend betrekking op de Luikersteenweg te Tongeren en de aldaar gelegen kleinhandelszone. Daaruit en uit hetgeen de verwerende partij voor de Raad van State aanvoert (randnrs. 10.1 en 11.1) moet worden besloten dat er bij het opstellen van het

bestreden besluit van uit is gegaan dat het te onteigenen perceel gelegen zou zijn achter de bushalte aan de Luikersteenweg te Tongeren tegenover de kleinhandelszone.

Verzoekers' – te onteigenen – perceel is echter gelegen aan de Luikersteenweg te Hasselt, op ongeveer 20 kilometer van de voornoemde kleinhandelszone.

14. De overwegingen van het bestreden besluit en de daarin vervatte motivering zijn toegesneden op de feitelijke situatie zoals die zich voordoet aan de Luikersteenweg te Tongeren tegenover de kleinhandelszone.

Er dient te worden vastgesteld dat niet blijkt dat de laatstgenoemde motivering ook zou opgaan voor de bestaande bushalte aan de Luikersteenweg te Hasselt ter hoogte van verzoekers' perceel.

Aan deze vaststelling wordt geen afbreuk gedaan door het door de verwerende partij in haar laatste memorie aangehaalde feit dat er zich na het nemen van het bestreden besluit niet ver van verzoekers' perceel twee ongevallen hebben voorgedaan.

15. De conclusie is dat de verwerende partij er niet kan van overtuigen dat het bestreden besluit op afdoende motieven is gesteund.

16. Het eerste middel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn van 10 mei 2016 waarbij tot onteigening wordt besloten van een deel van het eigendom aan de Luikersteenweg 272 te Hasselt, kadastraal bekend afdeling 8, sectie D, nr. 907/k.

2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 600 euro en op een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro die verschuldigd is aan verzoekers.

3. Het te veel gekweten rolrecht van 600 euro wordt terugbetaald aan verzoekers.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 19 juni 2018, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Johan Lust,	kamervoorzitter,
Jan Clement,	staatsraad,
Stephan De Taeye,	staatsraad,
bijgestaan door	
Frank Bontinck,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Frank Bontinck

Johan Lust